

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ תצוה, י"א אדר, ה'תשל"ב

יוצא-לאור לש"פ תצוה, י"א אדר, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התאומים יהודה ופערל שיחיו

ליום הולדתם, כ"ב שבט

וליום הכנסו בבריתו של אאע"ה

כ"ט שבט, ה'תשע"ט

ולזכות אחיהם ואחיותיהם

חי' מושקא, מנחם מענדל, שרה ויצחק ליב שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הת' בנימין וזוגתו מרת רבקה רחל שיחיו פדרמן

ולזכות זקניהם שיחיו

בודאי יודע מיום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע עשרה בשבט הבע"ל, ושעת הכושר ועת רצון להתעורר בהוספה בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות ובקיום המצות בהידור, והשי"ת יצליחו. בברכה.

ג

בי"ה, ה' ניסן תשי"ח
ברוקלין

האברך נח שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מדי ניסן, בו כותב ע"ד אחיו משה שי, ובעת רצון זכירוהו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך לו,

ומהנכון שיעמוד עמו בקישור מכתבים, למען לחזקו בעניני תורה ומצות, וכן לשלוח לו מזמן לזמן מענינים הנדפסים ע"י קה"ת, בשפה המובנת לו – בכדי שיוכל לקרות בהם ולעיין בהם, והרי שם דברי התעוררות ביהדות ובעניני, והתורה והמצוה הרי הם המגינים על האדם בכל מקום שהוא ובכל המצטרך לו.

מוסגר פה חוברת – שמהראוי שישלח לאחיו שי בהקדם.

ובדאי, אף שאינו מזכיר על דבר זה, הוא בעצמו מוסיף התמדה וסקידה בלימודו ומשפיע גם על חבריו בזה, ויהי רצון שילך מחיל אל חיל. בברכת חג הפסח כשר ושמח

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

ג

מצילום האגרת.

האברך נח: בערנשטיין, פיטסבורג.
ע"ד אחיו משה: שגוייס לצבא ארה"ב (עם קבוצה של כ-20 יהודים נוספים).
והתורה והמצוה הרי הם המגינים על האדם כו': ראה סוטה כא, א.
חוברת: לחיילים. ראה אג"ק ח"א אגרת קא.
שילך מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תצוה, י"א אדר ראשון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ תצוה, י"א אדר, ה'תשל"ב, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יוס ג' שהוכפל בו כי טוב, ז' אדר, ה'תשע"ט,
תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ומצוה ויראת שמים, אשר בצבא הוא דבר מוכרח ביותר וביותר וכמש"נ והי מחנך קדוש,

בטח נמצא בפלוגתו בצבא איזה בא כח דתי, ועל בנו להודע בפרטיות מהותו (כי לפעמים גם הם צריכים עודד וחיזוק נוסף ובפרט כמרז"ל אין מזרזין אלא למזורזין), ועי"פ הוראות נשיאינו הקדושים, הנה גם בהתעוררות ע"ד עניני חסידות אין לחכות עד שיתקנו כל הדברים הקודמים לזה, אלא בבת אחת יש לדבר ג"כ ע"ד לימוד שיעורים בתניא וכיו"ב,

כבקשתו הזכרתי אותו ואת כל ב"ב שיחיו בהיותי על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ובטח יעורר ר"ר על כאו"א מהם בהמצטרך לו, והשי"ת ימלא ימי הריונה של זוגתו תחי' כשורה ובנקל, (מהנכון הי' שיבדוק את המזוזות בבית דירתם, וזוגתו תחי' תתן בכל יום בבקר – בימות החול – איזה פרוטות לצדקה וגם הוא ינהג כזה בבקר קודם התפלה עד לאחר הלידה בשעה טובה ומוצלחת, מובן אשר כל הנ"ל צ"ל בלי נדר), ותלד זחוי"ק כשורה ובקל. בברכת הצלחה.

ב

בי"ה. ד' שבט תשט"ו
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מר"ח שבט, בו כותב אשר חתנו בעל בתו הבכירה נמצא בצבא, ובודאי מעוררו להשפיע על חבריו מבני ישראל הנמצאים אתו בעניני יהדות ומצות, אשר אין אתנו יודע עד מה, ואפשר זה תכלית האמיתי שנמצא שם, ובמילא כשימלא תפקיד זה כדבעי יפטר והו ויחזור לביתו שלום, ובהדי כבשי דרחמנא מה לנו.

א

וכמש"נ והי מחנך קדוש: תצא כג, טו.
כמרז"ל אין מזרזין אלא למזורזין: ספרי נשא בתחלתו. במדב"ר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א. ועי"פ הוראות נשיאינו הקדושים .. אין לחכות .. אלא בבת אחת כו': ראה מבוא לקונטרס ומעין ע' 22. אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א אגרת קטו (ע' רסו). וראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תרטו. ח"י"ד אגרת ד'תתקף. ובכ"מ.

ב

אין אתנו יודע עד מה: ע"פ תהלים עד, ט.
ובהדי כבשי דרחמנא מה לנו: ע"פ ברכות יו"ד, סע"א.

בס"ד. שיחת ש"פ תצוה, פ' זכור, ו"א אדר, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. יום הש"ק זה נקרא "שבת פרשת זכור", ע"ש פרשת "זכור את אשר עשה לך עמלק"¹ שבסיום וחותרם קריאת התורה, כיון ש"הכל הולך אחר החיתום"².

ולכן, גם ההפטרה (שקשורה תמיד עם סיום וחותרם הקריאה) היא בענין מלחמת עמלק, אלא כיון שבאה לאחרי הקריאה יש בה הוספה על הקריאה – שבקריאה מדובר רק אודות הציווי על מלחמת עמלק: "זכור את אשר עשה לך עמלק וגו'", ולכן "תמחה את זכר עמלק גו' לא תשכח"³; ואילו בהפטרה מסופר אודות מלחמת עמלק בפועל: "ויך שאול את עמלק וגו'"⁴ עד "וישסף שמואל את אגג וגו'"⁵.

והיינו, שההוספה של ההפטרה על הקריאה היא ע"ד ההוספה דפורים על פרשת זכור – עשי' לגבי זכירה [כדברי הגמרא] בנוגע לפורים שחל להיות בערב שבת: "רב אמר מקדימין פרשת זכור .. כי היכי דלא תיקדום עשי' לזכירה", שנאמר⁶ "והימים האלה נזכרים ונעשים", "שתהא הזכרתן קודם לעשייתן", כיון שבפורים היתה מפלת והריגת המן – "המן האגגי"⁸, שהי' מזרעו של אגג מלך עמלק (אלא שביניהם היו כמה דורות, כפי שנימנו בתרגום שני⁹), ועד"ז בהפטרה דפ' זכור שבה מסופר אודות מפלת אגג מלך עמלק; ומצד זה ישנו כבר ב"נזכרים" דשבת זכור – ה"נעשים" דפורים.

וכללות הענין דפ' זכור הוא – כמו כל ענין בתורה – הוראה בחיים (כיצד לנהוג בחיים למטה בעוה"ז הגשמי), לכל בני" בכל הדורות ובכל הזמנים כולם, שלכן חייבים לקרוא בתורה פרשת זכור עכ"פ פעם אחת בשנה¹⁰,

1) תצא כה, יז.	7) אסתר ט, כח.
2) ברכות יב, א.	8) שם ח, ג.
3) שם, יט.	9) שם ג, א.
4) שמואל-א טו, ז.	10) ראה גם לקו"ש דלקמן בפנים (ס"י)
5) שם, לג.	ע' 221. וש"נ.
6) מגילה ל, א. ירושלמי שם פ"ד סה"ד.	

— כמבואר במפרשים¹¹ שבפ' זכור נאמר "לא תשכח", ושיעור שכחה על מת [כולל גם עמלק, כיון ש"רשעים בחייהן קרויין מתים"¹², ועאכו"כ לאחרי מיתתו בפועל] הוא י"ב חודש¹³, לכן קבעו לקרות פ' זכור פעם אחת בשנה —

ומודגש יותר ע"פ לשון הרמב"ם¹⁴ "מצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו כדי לעורר איבתו שנאמר זכור וגו'", ובספר המצוות¹⁵: "לשנוא אותו בכל עת ועת", וכמובן גם מהפס"ד שמביא רבינו הזקן בשו"ע¹⁶ "זכירת .. מעשה עמלק .. מצות עשה של תורה .. בכל יום, וטוב לזכרן אצל קריאת שמע, שכשיאמר .. לשמך הגדול (יזכור) מעשה עמלק" — הרי בודאי שזהו ענין שיש בו הוראה לכל אחד ואחת מבני בכל הדורות כולם עד לדורנו זה.

ב. בנוגע לציורי "זכור את אשר עשה לך עמלק", ישנו ענין פלא, שלכאורה אינו מובן:

ובהקדמה — שכשם שבכל המצוות העיקר הוא המעשה בפועל, כמאמר¹⁷ "המעשה הוא העיקר", הרי לכאורה כן הוא גם בנוגע למצות זכירת מעשה עמלק, שאין הכוונה שהענין ישאר רק באופן של זכירה, זכירה בלב או זכירה בפה¹⁸, אלא העיקר הוא שהזכירה תומשך ותביא לידי עשי' בפועל.

ולהעיר, שיש אמנם מצוות שנשארות בדיבור בלבד (ונחשבות לענין של מעשה, לפי ש"עיקמת שפתיו הוי מעשה"¹⁹, כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא²⁰), אבל, זהו רק כשהדיבור הוא גמר המצוה, ואילו מצות זכירת מעשה עמלק אינה מסתיימת בזכירה כשלעצמה, אלא כהמשך הכתוב: "תמחה את זכר עמלק", היינו, שהעיקר בזה היא העשי' בפועל.

ואינו מובן: כיון שבנוגע לעשי' בפועל יש מצוה מיוחדת: "תמחה את זכר עמלק" — למה הוצרכה התורה להוסיף עוד מצוה: "זכור גו'", בה בשעה שכוונת ותכלית הזכירה היא שממנה יומשך במעשה בפועל, והרי על מלחמת עמלק במעשה בפועל ישנו כבר הציורי ד"תמחה את זכר עמלק"?!

(11) ראה מיני תרגומא (להר"י פיק) בליקוטים שבסוף הספר (לט, א). הובא בשו"ת תורת חסד או"ח סל"ז ס"ג.
(12) ברכות יח, רע"ב.
(13) שם נח, ב. וש"נ.
(14) הלי' מלכים פ"ה ה"ה.
(15) מ"ע קפט.

(16) או"ח ס"ס ס"ד.
(17) אבות פ"א מ"ז.
(18) ראה ספרי תצא שם. מגילה יח, א. תו"כ ר"פ בחוקות.
(19) סנהדרין סה, א. וש"נ.
(20) פל"ז. פנ"ג.

שלוחים לזכות יהודים במשלוח מנות, הנני נותן בזה את השתתפותי [ע"פ הידוע⁸⁷ בענין "שנים אוחזין בטלית"⁸⁸, דקאי על השותפות בעבודת הברורים] ע"י שני ענינים: משקה ומזונות.

וכיון שמפקחין על צרכי ציבור בשבת⁶⁹, ויש דעות בפוסקים⁸⁹ שגם אם משלוח המנות נשלח לפני פורים והגיע בפורים, יוצאים י"ח משלוח מנות — יקחו את השתתפותי בתור "משלוח מנות".

ויעשו זאת מתוך שמחה וטוב לבב — הן מצד המקבל, והן מצד השולח, ועד ש"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"⁹⁰, "כן תהי' לנר"⁹¹.

[לאחרי אמירת ברכה אחרונה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "אי וואַדיעמיע נייע אולטאַניעם אי וואַדיעמיע נייע סגאַרים", ועמד מלוא קומתו ורקד על מקומו משך זמן.

לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן עוה"פ ניגון הנ"ל].

(87) ראה ס"ה מ תרפ"ט ע' 157. וש"נ. (89) ראה נטעי גבריאל (ציננער) הל' ובארוכה — רשימת "שנים אוחזין בטלית" פורים פנ"ו ס"ו. וש"נ.
(90) אסתר ח, טז.
(91) נוסח ברכת הברכה.
(88) ב"מ בתחלתה.
(89) ראה נטעי גבריאל (ציננער) הל' ובארוכה — רשימת "שנים אוחזין בטלית" פורים פנ"ו ס"ו. וש"נ.
(90) אסתר ח, טז.
(91) נוסח ברכת הברכה.

הוספה

בי"ה, כ"א כסלו תשי"ג
ברוקלין.

שלום וברכה!

כותב במכתבו אשר בנו ... שי' נמצא עכשיו בצבא, אבל אינו מודיע כמה זמן עוד עליו להשאר שם, ובטח בכל אופן עומד עמדו בקישור אם ע"י מכתבים או ע"י אנשים, ויחזק אותו ויעודדו שיהי' חזק ברוחו כלאות לאני"ש וחסידיים, ואדרבה ינצל זמן היותו בצבא להשפיע על חבריו וסביבתו בענינים דתורה

ועד"ז מבואר⁷⁹ בנוגע לתיבת "ואתה" — כמ"ש בהתחלת פרשתנו: "ואתה תצוה", וכמ"פ בהמשך הפרשה⁸⁰: "ואתה הקרב", "ואתה תדבר" — ש"אתה" הו"ע המלכות, והו' ("ואתה") קאי על ז"א, ונמצא ש"ואתה" הו"ע חיבור ז"א ומלכות.

והענין בזה — שהחיבור דז"א ומלכות הו"ע בירור עץ הדעת (מלכות) ע"י המשכת עץ החיים (ז"א), שענינו בתורה הוא המשכת וחיבור פנימיות דתורה עם נגלה דתורה (וכן המשכת וחיבור יחו"ע ביחו"ת).

ומזה מובן, שלא די בלימוד נגלה דתורה בלבד, אלא יש צורך גם בלימוד פנימיות התורה — "ידעי ברזא דארחוי דאורייתא למהך בארץ קשוט", שהו"ע האמת כו'.

יז. וגם ענין זה⁸¹ נוגע להמדובר לאחרונה אודות ההוספה בלימוד התורה — שמלבד ההוספה בנגלה דתורה, צ"ל הוספה גם בפנימיות התורה.

ואף שללימוד נגלה דתורה צריך להקדיש כמות זמן גדולה יותר מאשר ללימוד החסידות (כמובן מהמבואר בקונטרס עץ החיים⁸²), הרי משך הזמן שלומדים חסידות צריך להיות באופן שנעשה כולו חדור בלימוד החסידות, עד שבמשך כל היום כולו ניכר עליו החסידות שלמד. וע"י לימוד סתים דאורייתא פועלים ההתקשרות דסתים דנשמתא עם סתים דקוב"ה⁸³.

וענין זה קשור גם עם הגאולה העתידה לבוא — דאף ש"לבא לפומא לא גליא"⁸⁴, הנה ע"י לימוד פנימיות התורה מגלים זאת.

ואז יתגלה לימוד סתים דאורייתא לאמיתתו, כמ"ש⁸⁵ "ישקני מנשיקות פיהו", דקאי על רזי תורה⁸⁶, שיתגלו ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר ש'ליט"א נתן משקה לכמה מהעולים החדשים על מנת לחלק לכולם, וצוה לנגן "א רוישישן ניגון"].

יח. בנוגע למשלוח מנות — הנה כנהוג בכל שנה שנוסעים

79) ראה זהר ריש פרשתנו (קעט, ב). נצבים מו, א. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג ע' לקוטי לוי"צ לזח"א ע' נג. ועוד. תקלה. וש"נ.

80) כח, א"ג. 84) זו"ח בראשית ח, א. וראה ג"כ זח"א

81) ראה לעיל הערה 67. רנג, א. סנהדרין צט, א ובפרש"י.

82) פכ"ה. 85) שה"ש א, ב ובפרש"י.

83) ראה זח"ג עג, א. לקו"ת ויקרא ה, ג. 86) חסר קצת (הנו"ל).

ג. זאת ועוד:

בדרך כלל התועלת בענין הזכירה היא — שע"ז מתעורר רצון לעשות את הדבר המתחייב מזכרון זה, והיינו, שלולי הזכירה, יתכן שבגלל שמדובר אודות מאורע שאירע לפני זמן רב, אין זה משפיע ופועל עליו מאומה, אך ע"ז שנזכר על ענין זה, ומתבונן בזה בשכלו, הרי זה חודר בו ("עס נעמט אים דורך") לגמרי, ועד שנרגש אצלו כאילו אירע הדבר עתה, ולכן הרי זה מחייב אותו לעשות מה שנדרש כתוצאה מענין זה.

וכמדובר כמ"פ²¹ בנוגע לעריכת התוועדות לזכר מאורע שאירע בעבר, כמו שמצינו כו"כ מצוות שהם "זכר ליציאת מצרים", אע"פ שכבר עברו אלפי שנים מאז יצי"מ — שע"ז יזכרו את העבר, ובאופן שזכרון העבר יחדור בו, ובמילא יומשך הדבר למעשה בפועל בנוגע ללימוד התורה וקיום המצוות.

ועד"ז בנוגע למצות "זכור את אשר עשה לך עמלק", שהכוונה בזה, שע"ז שיזכור מה שעשה עמלק לבנ"י, "אשר קרך בדרך וגו' ואתה עיף ויגע ולא ירא (עמלק) אלקים (מלהרע לך)"²², ויתבונן בזה בשכלו עד שיחם לבבו כו', אזי יתעורר להלחם בעמלק ולקיים הציווי "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים".

אמנם, ענין זה הי' מובן אילו התורה לא היתה קובעת תנאים וגדרים מיוחדים למלחמת עמלק, כך, שהזכרון על מעשה עמלק הי' יכול להביא לידי מעשה בפועל; אבל האמת היא, שגם אם הזכרון על מעשה עמלק יהי' כדבעי, ובאופן שיחם לבבו כו' — לא תהי' בזה תועלת בנוגע למעשה בפועל, כיון שהתורה אומרת: "והי' בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה לרשתה"³, הנה רק אז "תמחה את זכר עמלק".

והגע עצמך:

כדי לצאת להלחם בעמלק צריכים בני' לשבת בארץ ישראל במנוחה — "בהניח גו' מכל אויביך מסביב", "מכל אויביך" דייקא, לא רק מקצתם, אלא כולם, שזהו מעמד ומצב שיכול להיות רק לאחר משך זמן כו', וכפי שרואים בפועל, שאפילו לאחר שבנ"י נכנסו לארץ ישראל, עבר משך זמן ארוך עד שיצאו להלחם בעמלק — רק בימי שאול המלך, שעל זה מסופר בארוכה בהפטרה.

22) תצא שם, יח (ובפרש"י).

21) ראה גם

זאת ועוד:

היציאה למלחמה בעמלק אינה תלוי' לכאורה בעבודת בני' שתוכל למהר אותה, אלא זהו דבר שתלוי אך ורק ברצונו של הקב"ה — כפי שהכתוב מדגיש ביתור הלשון "והי' בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך", ולא כשתבוא אל המנוחה, ע"ד מ"ש²³ "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", וכיו"ב.

וכיון שזהו דבר שתלוי ברצונו של הקב"ה, ובני' מצד עצמם אינם יכולים לכאורה לעשות מאומה כדי למהר זאת — מהי התועלת בציווי "זכור את אשר עשה לך עמלק", בה בשעה שבין כך ובין כך אין בני' יכולים לעשות מאומה כדי להביא את הזכרון לידי פועל, לצאת להלחם בעמלק, כיון שצריכים להמתין עד אשר יניח ה' להם מכל אויביהם?

ד. והביאור בזה:

ידועה שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁴ אודות איש צבא, שכבר ביציאתו למלחמה הולך לכתחילה מתוך שיר של נצחון, בהיותו בטוח שינצח במלחמה.

ולכאורה²⁵, הרי זה היפך ההוראה שנאמרה בכתוב²⁶: "אל יתהלל חוגר כמפתח", היינו, שבשעה שרק יוצא למלחמה, אין לו להתהלל כאילו כבר ניצח במלחמה, וא"כ, מה מקום לצאת למלחמה מתוך הילול ע"י שיר של נצחון?!

אך הענין הוא — שהשיר של נצחון בעת היציאה למלחמה אינו ענין של התהללות, אלא זוהי הכנה והקדמה לנצחון המלחמה, כי, עי"ז שיוצא למלחמה מתוך שיר של נצחון, להיותו בטוח בפשיטות גמורה שינצח במלחמה, הרי זה גופא נתנת כח שאכן יוכל לנצח במלחמה בפועל.

ה. ועד"ז בעניננו:

אע"פ שהתורה עצמה אומרת שהמלחמה בעמלק יכולה להיות רק "בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב", אעפ"כ, אין לחשוב שזהו דבר שאינו תלוי כלל בו, אלא גם ענין זה קשור עם עבודתו — להלחם עם "כל אויביך מסביב" בעבודה הרוחנית, ועי"ז יבוא למעמד ומצב ד"בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב" גם כפשוטו.

(23) פ' ראה יב, ט.

(24) ראה סה"ש תש"ט ס"ע 323. וש"נ.

(25) ראה גם תו"מ חנ"ה ע' 184 ואילך.

(26) מלכים"א כ, יא.

מצד החכמה שהוא בימין ששם הנתיבות (ל"ב נתיבות חכמה), ולאדלקא בוצינין מן השמאל מצד הבינה". ואף שבכ"מ מביא אאמו"ר פי' הרמ"ק (והובא גם בדרושי חסידות דהצ"צ), הרי, בנדו"ד שהאריז"ל מפרש באופן אחר (שהדלקת הנרות, "לאדלקא בוצינין", קשור עם קו האמצעי), סומכים יותר על פי' האריז"ל].

וכמדובר כמ"פ שאאמו"ר מבאר רק הענינים שלא היו תופסים לבד, ובנוגע לשאר הענינים סומך שיבינו לבד. ובנדו"ד, דרוש ביאור מהי השייכות של יחוד ו"ה ("לכהנו לי") לענין ד"ידעי ברזא דארחי דאורייתא" — דלכאורה, הענין דיחוד ו"ה הוא שע"ז נעשה בנין המלכות, וע"פ המבואר בחסידות, החידוש בזה הוא בעשיית העולם לדירה לו ית', כך, שזהו ענין שתלוי במעשינו ועבודתינו למטה במשך שית אלפי שנין דהוי עלמא, וא"כ, הרי זה ענין שקשור בעיקר עם נגלה דתורה, ומדוע תולה זאת בענין ד"ידעי ברזא דארחי דאורייתא"?

וכפי שיתבאר לקמן.

טו. כללות הענין דיחוד ו"ה ("לכהנו לי"), שהו"ע יחוד ז"א ומלכות — הנה ע"פ המבואר בתו"א פ' תרומה⁷⁴ מ"כ"ק אדמו"ר נ"ע" בביאור לענין הכרובים, "כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה גו' ופניהם איש אל אחיו"⁷⁵, הרי זה קשור לא רק עם יחוד ז"א ומלכות כפי שהוא למעלה, אלא גם כפי שהוא למטה — בנוגע ליחוד של כנס"י עם הקב"ה, שזהו מצד בחי' היחידה שבכל אחד מישראל, שהו"ע ניצוץ נברא, שבו מתלבש ניצוץ בורא כו"⁷⁶.

[בהמשך לזה — דובר בארוכה אודות "מיהו יהודי"].

* * *

טז. הביאור בנוגע לענין ד"לכהנו לי" (חיבור ז"א ומלכות) שנעשה (לא ע"י נגלה דתורה, אלא) ע"י פנימיות התורה ("ידעי ברזא דארחי דאורייתא"):

כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מבאר בקונטרס עץ החיים⁷⁷, בנוגע למ"ש⁷⁸ "וזאת התורה", ש"זאת" קאי על מלכות, והו' ("וזאת") קאי על ז"א, ונמצא שגם "וזאת" הו"ע חיבור ז"א ומלכות (כמו "לכהנו לי").

(74) פא, א ואילך.

(75) תרומה כה, יט"כ.

וש"נ.

(77) פ"ג ואילך.

(78) ואתחנן ד, מד.

(76) ראה סה"מ תש"י ע' 115 בהערה.

— ובפרט שיש ביניהם כאלו שבמשך כמה שנים לא היו יכולים לקיים מצוה זו בפירסום, או אפילו כאלו שלא יכלו לקיים מצוה זו כלל —

ע"ז שיתנו להם "משלוח מנות", וגם יזכו אותם בנתינת "משלוח מנות" — לא באופן שמיד יטלו מהם ח"ו את ה"משלוח מנות" שנתנו להם, אלא שיוסיפו להם קצת יותר, כדי שיוכלו גם להחזיר.

וכן לזכות אותם ב"מתנות לאביונים"⁷⁰ — להיות שלוחים של האביונים לקבל עבורם מעות מהעולים החדשים [היינו, לא שיקחו זאת לעצמם, שהרי הם אינם "אביונים", ואדרבה, צריך להתנהג ביד רחבה וכו', אלא להיות "שליח" שמכניס בוו ומוציא מזו, כדי לזכותם במצוה זו].

וכיון שעומדים עדיין כמה ימים לפני פורים, יכולים במשך הזמן לברר את כתובותיהם של העולים החדשים, כדי שיוכלו להגיע אליהם ולזכותם במצוה זו.

* * *

יד. בהערות על הזהר דפרשת השבוע מתעכב אאמור"ר⁷¹ על מאמר הזהר⁷² "תא חזי מה כתיב"⁷³ (ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת ובניו אתו) מתוך בני ישראל לכהנו לי, לכהן לי לא כתיב, אלא לכהנו לי... לי דא אות ה', לאלעא ולשמשא ו' (ד"לכהנו") בה' ("לי"), למהוי כולא חד. זכאין אינון ישראל דעאלו ונפקו וידעי ברזא דארחוי דאורייתא למהך בארץ קשוט". וממשיך לבאר הדיוק ד"מתוך בני ישראל", "דהא בניי קיימי לתתא לאפתחא ארחין ולאנהרא שבילין ולאדלקא בוצינין ולקרבא כולא מתתא לעילא למהוי כלא חד".

ומבאר אאמור"ר — כרגיל — פרטי הענינים בזה ע"פ דרך הקבלה, החל מהענין ד"לכהנו לי", "דהיינו התחברות ו' ת"ת בה' מל", ומבאר גם ג' הלשונות "לאפתחא ארחין ולאנהרא שבילין ולאדלקא בוצינין", שהם כנגד ג' הקוין: "לאפתחא ארחין ולאנהרא שבילין הוא הקוין הימין והשמאל... ולאדלקא בוצינין הוא קו האמצעי", כפי שמביא מע"ח וטעמי מצוות להרח"ו ז"ל.

[ולהעיר, שפי' זה הוא דלא כפי' הרמ"ק באוה"ח ש"לאפתחא ארחין הם מן הת"ת אל המל' דרך היסוד הנק' ארח, ולאנהרא שבילין

ואיך נעשית המלחמה עם "כל אויביך מסביב"? — הנה כיון ש"ראשית גוים עמלק"²⁷, היינו, שעמלק הוא ראשית ושורש ומקור של כל הגוים²⁸, הרי מובן, שע"י המלחמה נגד קליפת עמלק בעבודה הרוחנית, נעשה הנצחון על "כל אויביך מסביב" בעבודה הרוחנית, וע"ז נעשה מעמד ומצב ד"בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב" כפשוטו, ואז יוכל לקיים גם הציווי "תמחה את זכר עמלק" כפשוטו.

ו. ובהקדמה:

לכאורה אינו מובן: מהו הקשר והשייכות בין עבודה רוחנית למלחמת עמלק — הרי הכוונה במצות מלחמת עמלק היא למלחמה כפשוטה בגשמיות (כמסופר בפרטיות בהפטרה אודות מלחמת שאול המלך נגד אגג מלך עמלק), ומה שייך ענין זה למלחמת עמלק בעבודה הרוחנית, שתביא לכך שיוכלו לקיים מלחמת עמלק כפשוטה!?

ועד"ז נשאלת השאלה על מ"ש בננוע לפורים: "והימים האלה נזכרים ונעשים", כידוע הפירוש בזה²⁹, שכאשר "נזכרים" כדבעי, הרי זה פועל שיהיו "נעשים" בפועל — דלכאורה, מהי השייכות של "נזכרים" ל"נעשים", בה בשעה שהחילוק בין זכרון ("נזכרים") למעשה ("נעשים") הוא כמו החילוק בין דבר רוחני לדבר גשמי, וא"כ, איך אפשר לומר שע"ז ש"נזכרים" כדבעי אזי "נעשים" בפועל?

אך הענין בזה — שכן הוא בכללות העולם, שכל הענינים שנמצאים למטה בעוה"ז הגשמי, נלקחים ומשתלשלים מהעולמות העליונים שהם עולמות רוחניים, כך, שכל הענינים הגשמיים נמשכים מהענינים הרוחניים, ועד כפי שהם בעולם האצילות, אשר, עם היותו עולם האחדות³⁰, ש"איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד"³¹, רצה הקב"ה שע"י פרסאות ומסכים כו' יומשכו ממנו הענינים כפי שהם בעולמות הרוחניים שלמטה ממנו, ועד שממנו יתהוו גם הענינים הגשמיים שבעוה"ז הגשמי. וכשם שבכללות העולם, שרש ומקור של כל הענינים הגשמיים הם הענינים הרוחניים — כן הוא גם בנוגע לעמלק וכל הגוים, שנלקחים ומתהווים משרשם ומקורם ברוחניות.

ומזה מובן, שכאשר יהודי נלחם נגד "כל אויביך מסביב" בעבודה

(27) בלק כד, כ. (30) ראה זח"ג פג, א. עבוה"ק ח"א פ"ב.

(28) ראה תו"א מג"א צה, א. ד"ה זכור וראה גם סה"מ תרנ"ט (בהוצאה החדשה) ע' סב. וש"נ.

(29) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא (31) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

(27) בלק כד, כ.

(28) ראה תו"א מג"א צה, א. ד"ה זכור תרס"ה (סה"מ תרס"ה ע' רי ואילך). ובכ"מ.

(29) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(72) ח"ב קפא, סע"א ואילך.
(73) פרשתנו כח, א.

(71) לקוטי לוי"צ הערות לזח"ב ע' קלב ואילך.

הרוחנית שבנפשו, ע"י המלחמה נגד "ראשית גוים עמלק" ברוחניות – הנה עי"ז שמנצח במלחמה הרוחנית, הרי זה פועל הענין ד"בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב" כפשוטו, ואז יוכל גם לקיים את הציווי "תמחה את זכר עמלק" כפשוטו.

ז. וההתחלה בזה היא – "זכור את אשר עשה לך עמלק":

אע"פ שלכאורה יכולים לחשוב שאין תועלת בזכירה זו, שהרי גם לאחר הזכירה אי אפשר לצאת ולהלחם בעמלק, כיון שצריך להמתין למעמד ומצב ד"בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב" – הנה האמת היא, שהזכירה אודות עמלק מעוררת שיחם לבבו כו', להלחם נגד עמלק בעבודה הרוחנית, ועד שע"ז יבוא למעמד ומצב שיוכל לקיים הציווי "תמחה את זכר עמלק" כפשוטו בגשמיות.

ולכן יש צורך בציווי "זכור את אשר עשה לך עמלק" – לזכור מה שעשה עמלק לבני, ולהתבונן בזה בשכלו, ולא רק באופן מקיף, בכללות הענין, אלא גם בפרטי הענינים: מתי וכיצד ה' הדבר; באיזה מעמד ומצב היו אז בני – "ואתה עיף ויגע"; ובאיזה מעמד ומצב ה' אז עמלק – "ולא ירא אלקים", וכל שאר הענינים שבוה.

ויש להוסיף בביאור דיוק הלשון "ולא ירא אלקים":

מצינו שפרעה אמר "לא ידעתי את ה'"³², ובמילא לא שייך שיהי' ירא ממנו; אבל בנוגע לעמלק לא נאמר ש"לא ידע אלקים", אלא "לא ירא אלקים", היינו, שהוא יודע אודות מציאותו של הקב"ה, ויודע שהוא נקרא "אלקים", שפירושו "בעל היכולת ובעל הכחות" (כמבואר בשו"ע³³), ואעפ"כ, עומד במעמד ומצב ש"לא ירא אלקים".

וזהו גם מה שמצינו בנוגע לעמלק ש"יודע את רבונו ומכוין למרוד בו"³⁴, היינו, שהוא יודע לא רק אודות מציאותו של הקב"ה, אלא הוא יודע גם שהקב"ה הוא "רבונו", בעה"ב שלו, ובידעו שהוא "רבונו", ה"ה "מכוין למרוד בו", היינו, לא רק שעושה בפועל נגד רצונו (לא רק בשוגג, אלא) אפילו במזיד, אבל לתאבון, בגלל שיש לו תאוה חזקה שאינו יכול להתגבר עלי', אלא כל כוונתו היא "למרוד בו".

וכאמור, שכאשר יהודי מתבונן בכל הנ"ל, הרי זה מעורר אצלו את הרצון להלחם נגד עמלק בעבודה הרוחנית (שע"ז יבוא גם למלחמת עמלק כפשוטה).

(34) תו"כ ופרש"י בחוקתי כו, יד. וראה לקו"ש דלקמן בפנים (ס"י) הערה 29. וש"נ.

(32) שמות ה, ב.
(33) או"ח סוס"ה.

"שלא יקרע") רק כדי למנותו במנין הלאוין שבתורה⁶², אבל לא להוסיף בחומר האיסור.

ומביא ראי' שמצינו במלאכת המשכן שניתוסף לאו רק לצורך מנין הלאוין שבתורה: "ולא יזח החושן", אף שכבר נאמר⁶³ "וירכסו את החושן .. להיות על חשב האפוד" (דבוק אליו), וכן "לא יסורו ממנו" בבדי הארון⁶⁴, אף שכבר נאמר לפני⁶⁵ "בטבעות הארון יהיו הבדים".

וה"ינה של תורה", שאפילו כשהארון שבו היו הלוחות נמצא בקדש הקדשים, צריכים להיות הבדים "מוכנים לעולם"⁶⁴ שיוכלו לשאתו "במהירות"⁶⁵ למקום הנדרש. וההוראה, שגם יהודי שמונח כולו בתורה, צריך להיות מוכן לצאת ולהביא את התורה (ע"י הארון⁶⁶) ליהודים נוספים⁶⁷ –

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חט"ז ע' 328 ואילך.

יג. ובנוגע לפועל – שהרי "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"⁶⁸ דקיום המצוות – הנה בעמדנו בשבת שלפני פורים, ו"מפקחין על צרכי ציבור בשבת"⁶⁹, הרי כאן המקום להזכיר אודות המצוה ד"משלוח מנות איש לרעהו"⁷⁰ – להוסיף בזה בשנה זו יותר מאשר בשנים שלפניו.

ובפרט בנוגע לעולים החדשים שהגיעו לאחרונה – בחודש זה או בשנה זו – לעיר או למדינה זו, וכן בכל העולם כולו, לזכות אותם בקיום מצות "משלוח מנות",

צדקה – שכשהעני מבקש צריך ליתן לו מיד, ולא להתעכב אפילו לרגע אחד. (66) ולכן אין להתפעל מענינים המבלבלים כו', כי, "בנסוע הארון", אזי "פוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך" (בעלותך יו"ד, לה). (67) וענין זה בא בהמשך להמדובר לאחרונה (ראה לעיל ...) אודות ההוספה בלימוד התורה – שמלבד ההוספה בכמות ואיכות הלימוד, צ"ל הוספה גם בנוגע לענין המקום, שכאשר נודע אודות מקום מסויים שזקוק לתורה, צריך להשתדל ולהבטיח שגם לשם יגיע הענין של לימוד התורה.

(68) קידושין מ, ב. וש"נ.
(69) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סי"ב. וש"נ.

(70) אסתר ט, יט-כב.

(62) כפי שהבן חמש למקרא למד כבר בפירוש רש"י אודות מנין המצוות – "עם לבן גתי ותרי"ג מצוות שמרתי" (וישלח לב, ה). (63) והטעם שרש"י מקדים הפסוק "וירכסו את החושן" לפסוק "לא יסורו ממנו" שנאמר לפניו – "ל"ל בפשטות, דכיון שכאן מדובר אודות המעיל, מתאים יותר להביא תחילה דוגמא מבגדי כהונה, ואח"כ מענין אחר. וגם, תחילה יש להביא ראי' מפסוק שנאמר בפרשתנו, ואח"כ ראי' מפסוק שנאמר בפרשה אחרת.

(64) ועד כדי כך נוגע הדבר, שגם בשעה שלומדים אודות המעיל של הכה"ג, מזכיר רש"י אודות הציווי "לא יסורו ממנו הנאמר בבדי הארון"!

(65) וע"ד ההוראה מסיפור הגמרא (תענית כא, א) אודות נחום איש גם זו בנוגע לנתינת

כלי קיבול לגילוי קדושה ואלקות⁵⁵, אלא שהגילוי הוא באופן של "זכור לעונש", ע"י ביטוש וביטול כו' (ולא כמו "זכור לשמור ולקדש"), כמו דברים חריפים או חמוצים (לא ערבים ומתוקים) רק שמתוקנים ומתובלים היטב עד שנעשו מעדנים להשיב הנפש, וכמ"ש⁵⁶ "וגם רשע ליום רעה", להפוך הרע ליום ואור, כיתרון האור מן החושך.

וההוראה, שגם מי שהוא בדרגת הקדושה דשבת, צריך להזהר מקליפת עמלק; ולאידך, גם מי שנדמה לו שנפל עד לבחי' עמלק, צריך לידע שגם מעמלק יכולים לעשות "כוס של חומץ" שמשיב את הנפש⁵⁷ —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חיי"ט ע' 222

ואילך.

* * *

יא. מאמר (כעין שיחה) ד"ה זכור את עשה לך עמלק.

* * *

יב. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁵⁸ "לא יקרע", "כדי שלא יקרע, והקורע עובר בלאו, שזה ממנין לאוין שבתורה, וכן ולא יזח החשן⁵⁹, וכן לא יסורו ממנו⁶⁰ הנאמר בבדי הארון",

— שמצד שינוי הלשון "לא יקרע", יש לפרש שזהו נתינת טעם: "כדי שלא יקרע". אך כיון שלא נאמר "שלא יקרע", אלא "לא יקרע", מוכח, שיש כאן גם ציווי ולאו בפ"ע. אלא שעצם האיסור לקרוע את המעיל יודעים כבר ממ"ש⁶¹ "ועשית בגדי קודש גו' לכבוד ולתפארת" (ובגד קרוע אינו לכבוד ולתפארת), ונתפרש כאן (ברמז, ע"ז שלא נאמר

(55) ולהעיר מהידוע ש"כוס" בגימטריא "אלקים" (זח"ג רמה, סע"א. תקו"ז תמ"ז בסופו).

(56) משלי טז, ד. וראה תניא פכ"ז.

(57) וכן הוא בנוגע לכללות זמן הגלות, שהוא בדוגמת כתישת הענבים — בני שנמשלו לגפן (ראה חולין צב, א. ועוד) — כדי להוציא מהם יין כו', שאע"פ שענין הגלות הוא דבר מר וחמוץ כו', מ"מ, מהפכים אותו לדבר ערב כו'.

ולהעיר גם מהמשל הידוע אודות בן המלך, שכל זמן שנמצא אצל אביו המלך, לא רואים כ"כ את מעלותיו, ולכן שולחו אביו המלך למרחקים כו', ודוקא ע"ז שבהיותו שם מתנהג כדבעי, אזי מתגלים מעלותיו כו' (ראה המשך תרס"ו ס"ע שפ. וראה גם תו"מ חנ"ח ע' 240. וש"נ).

(58) פרשתנו כה, לב.

(59) שם, כח.

(60) תרומה כה, טו.

(61) פרשתנו שם, ב.

ח. והמלחמה בעמלק בעבודה הרוחנית היא — לבטל הענין ד"אשר קרך", מלשון קרירות²²:

ענינו של עמלק הוא — שמנסה לקרר יהודי ולומר לו שאין מה להתפעל מזה שהקב"ה עושה נס, כיון שלגבי הקב"ה אין זה פלא³⁵; הקב"ה ברא את העולם כולו, והוא בעה"ב על העולם כולו לעשות בו כרצונו, וא"כ, טוען היצה"ר, מהי ההתפעלות מזה שהקב"ה קרע את ים סוף — הרי לגבי הקב"ה אין זה פלא, ומהו הרעש כ"כ ("וואָס איז אַזוי דער געוואַלד")?! ...!

ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט³⁶ על הפסוק³⁷ "לעולם ה' דברך נצב בשמים", שבכל רגע ורגע ("לעולם") מוכרח להיות "דבר ה'" בשמים ובכל הנבראים כדי להוותם ולהחיותם מחדש, כמאמר "המחדש בטובו .. תמיד מעשה בראשית"³⁸, וא"כ, מהו הפלא שלמשך זמן עשה הקב"ה שמי ים סוף יהיו נצבים כמו נד וכחומה, ולא יהיו נגרים במורד כדרכם וטבעם?! — לגבי הקב"ה אין זה פלא כלל, שהרי אילו ה' הקב"ה נוטל את החיות של הים (ואינו צריך אפילו ליטול את החיות, אלא די בכך שלא ימשיך לו חיות חדש), ה' מתבטלת לגמרי כל מציאותו של ים סוף, ומהו הפלא בכך שלמשך זמן שינה הקב"ה את טבעו?!

ועל זה היא המלחמה הרוחנית נגד עמלק — שלא להניח לעמלק לקרר אותו, בידעו, שטענתו של עמלק שאין מה להתפעל מענין של נס, היא רק בגלל ש"יודע את רבונו ומכוין למרוד בו", והיינו, שאין זה באופן שמתבונן בשכלו ומגיע לידי מסקנא שאין פלא בכך שהקב"ה יכול לעשות נס, ולכן טוען שאין להתפעל מהנס דקרי"ס וכיו"ב, אלא טענתו היא רק בגלל ש"מכוין למרוד בו", ולכן לא מתפעל יהודי מטענותיו של עמלק, אלא עובד את הקב"ה כדבעי, מתוך חיות וחום כו'.

והכח לזה — להיותו "א' וואַרעמער איד", מצד נשמתו, עלי' נאמר³⁹ "רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה".

ולכן, גם כשיהודי נמצא במעמד ומצב ששומע את דבריו של עמלק שבא אליו ומנסה לקרר אותו,

(36) תניא שעהיחיה"א בתחלתו.

(37) תהלים קיט, פט.

(38) נוסח ברכות ק"ש.

(39) שה"ש ח, ו.

(35) ראה ד"ה זכור תרס"ה פ"ד (סה"מ

תרס"ה ע' ריד). תרפ"ז פ"ו (סה"מ תרפ"ז ע'

קלד). וראה גם שיחת פורים תשכ"ג סי"ט

(תו"מ חל"ו ע' 221). שם חס"ג ע' 278.

וש"נ.

— שזה גופא מורה כבר על ענין של חסרון, שהרי לולי זאת, איך מגיע יהודי, שנשמתו היא "חלק אלקה ממעל ממש"⁴⁰, לשמוע בכלל את דבריו של עמלק? ! ומזה מוכח שחסר אצלו בהתקשרות להקב"ה כו', וכידוע הפתגם⁴¹ שכאשר קשורים למעלה לא שומעים מה שנעשה למטה, ולכן, מזה ששומע את טענתו של עמלק, מוכח, שאינו קשור למעלה כדבעי. וכמ"ש במלחמת עמלק כפשוטה: "ויזנב בך כל הנחלשים אחרך", "חסרי כח מחמת חטאם שהי' הענן פולטן"²², משא"כ אלו שהיו "בתוך הענן", הנה מלכתחילה לא הי' עמלק יכול לגשת אליהם —

הנה מבלי הבט על מעמדו ומצבו ששומע את טענתו של עמלק שאין להתפעל מענין של נס כו' — יש בכחו להלחם עם עמלק, ולמנוע ממנו לקרר אותו בעבודת ה'.

וטעם הדבר — כיון שמצד עצמו הוא "א' וואַרעמער איד", ולמרות מעמדו ומצבו כפי שנראה בחיצוניות, הנה "אל תבט אל מראהו"⁴², כיון שיודעים שבפנימיות הוא "א' וואַרעמער איד", שיש לו חיות ולהט ("א' קאָך") בעניני קדושה; ואדרבה: מזה גופא שאומרים שענינו של עמלק הוא "אשר קרך", מוכח, שמצד עצמו הוא "א' וואַרעמער איד", כי, רק בנוגע לדבר חם שייך לומר שרוצים לקרר אותו, משא"כ דבר שהוא מלכתחילה קר, לא שייך לקרר אותו.

ט. וזוהי ההוראה דפרשת זכור:

אין לחשוב שהקב"ה קבע זמן למעמד ומצב ד"בהניח .. מכל אויבך מסביב", שאז יוכל להיות הענין ד"תמחה את זכר עמלק", אלא צריך לדעת שהדבר תלוי בעבודתו של יהודי,

— כמו בנוגע לענין ה"קץ", שיהודי יכול לפעול ע"י עבודתו שהגאולה תהי' באופן ד"אחישנה"⁴³ —

שצריך לקיים הציווי "זכור את אשר עשה לך עמלק", ולהלחם נגד "ראשית גוים ("כל אויבך מסביב") עמלק" ברוחניות — ע"י עבודת ה' בלימוד התורה וקיום המצוות מתוך חיות וחמימות,

וע"י הנצחון במלחמה הרוחנית, פועלים שיהי' המעמד ומצב ד"בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב" כפשוטו, שאז יוכל להיות הענין ד"תמחה את זכר עמלק" כפשוטו.

(40) תניא רפ"ב.

(42) שמואל-א טז, ז.

(41) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' רסה. (43) ישע"י ס, כב. וראה סנהדרין צח, א.

וש"נ.

וכאשר בני מקיימים את הציווי "תמחה את זכר עמלק", אזי מקיים הקב"ה את ההבטחה "מחה אמחה את זכר עמלק"⁴⁴, "כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק"⁴⁵, "ידו של הקב"ה הורמה לישבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית", כיון ש"אין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק"⁴⁶, ומסיים⁴⁵: "מדור דור", וכפירוש התרגום⁴⁷ שכולל "דרא דמשיחא" — יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש.

* * *

י. הביאור במאמר המדרש⁴⁸ "כתוב אחד אומר זכור את אשר עשה לך עמלק, וכתוב אחד אומר זכור את יום השבת לקדשו, היאך יתקיימו שניהם" (דלכאורה, מהי הסתירה ביניהם, ומדוע לא יוכלו להתקיים שניהם⁵⁰), והמענה, "לא דומה כוס של קונדיטון לכוס של חומץ, זה כוס וזה כוס, זכור לשמור ולקדש .. וזה זכור לעונש",

— דכיון שאמיתית ענין הזכרון צ"ל (לא רק בדיבור, אלא) מתוך מחשבה וכוונה⁵¹, ועד לאופן שחודר את כל מהות האדם, איך אפשר שיהי' זכרון שני הענינים: שבת, שענינו "אמונת חידוש העולם כי ששת ימים עשה ה' גו"⁵², שבזה מודגשת בעלות ושליטת הקב"ה על מעשה בראשית⁵³, וביחד עם זה, גם הזכרון אודות המציאות של עמלק שמורד בשליטת הקב"ה על העולם?

והמענה על זה, שעמלק הוא כמו "כוס של חומץ" — "חומץ" דייקא, שבא מייך, ומורה שיש לעמלק שורש בקדושה⁵⁴, ו"כוס" דייקא,

(51) כמו בכל המצוות, שאף ש"המעשה הוא העיקר", הרי מבאר רבינו הזקן בתניא (רפ"ח) ש"אעפ"כ אמרו תפלה או שאר ברכה בלא כוונה הן כגוף בלא נשמה", כך, שכאשר קיום המצוה הוא רק במעשה בלבד, ללא כוונה, אזי חסרה נשמת המצוה כו'.

(52) חינוך מצוה לא. (53) ובאופן שענין השבת ניכר בגלוי בעולם — כדברי ר"ע לטורנוסטרופוס (על שאלתו "ומה יום מיומים .. מי יימר דהאידינא שבתא") נהר סבטין (נהר אחד של אבנים, ובכל ימות השבת שוטף והולך, וביום השבת שוקט ונח) יוכיח "סנהדרין סה, ב (ובפרש"י)).

(54) להעיר גם ממשל הזונה ובן המלך (זח"ב קסג, א — הובא בתניא ספ"ט. ספכ"ט).

(44) בשלח יז, יד.

(45) שם, טז.

(46) פרש"י עה"פ.

(47) תיב"ע עה"פ.

(48) פרד"א פמ"ד.

(49) יתרו כ, ח.

(50) ולכאורה — אדרבה: מזה שהחוב דקריאת פרשת זכור פעם אחת בשנה נקבע ליום השבת דוקא — אף שהיו יכולים לקבעו ביו"ט, או ביום כניסה אחר (ולא כמו ברכת החודש שנקבעה בשבת שלפני ר"ח, כיון שאין אפשרות לקובעה (ביו"ט או) ביום כניסה אחר, כיון שלא כל פעם יש (יו"ט או) יום הכניסה אחר — כשר"ח חל ביום ראשון) — מוכח שיש קשר ושייכות בין זכירת עמלק לשבת.